

Si p rapimā. est rapimā. Si p viam occultā. est
furtū. a sic d alij. Et ido mērogand⁹ est quō
dēsiderauit h̄e rem alienā vt habeat spēcieſ
pc̄i q̄ nccāria est ofirent. In h̄is tñ peccatis
cordis tm̄ non tenet quis ad restituōe; nisi
opus fuerit seculū. Nota etiā q̄ cū q̄s in q̄ntū
tūq̄ mimo ope dāmificat p̄ximū per quēcū
q̄ etiā modū. Si habet p̄positū eciā in multo
dāmificandi si posset peccat mortaliter. Vnde
ementes a vendētes. q̄nāq̄ patī fuit decipe
p̄ximū in multo si possent cōmode. mortaliter
peccat licet actu in modico decipiū.

I Sequitur sed a pars hui⁹ tractat⁹ q̄ tractat
de vicijs capitalibz a speciebz et filiabz eorū.

Et Primo de Supbia. 23

Vperbia scdm greg⁹. est m̄ oīm ea
pitaliū viciorū. et est viciū multum
subtile et difficile ad cognoscendū
et consistit in appetitu īordimato
proprie excellentie. Et habet q̄tuor species ſue
modos. de quibz potes interrogare prout vide
bitur expedire si tamen penitens intelligat.

Prima spēcieſ. Si vi; bona que habuit na
turalia vel spūalia. aut temporalia. ſibi attri
butit a non a deo cadē recepisse recognouit.

Secūda spēcieſ. Si bona ipsa a deo recepisse
cognoscens p̄ncipalit. estimat tamē ſe ga

meritis p̄p̄ijs recepisse ut ppter suā īdustriā
vel īgemū aut prudētiā. v̄l. ppter sua īeumia
aut oēones a hmōi. ¶ Tercia ut si ea bona q̄
non habuit reputauit se h̄re. s. cum estimat se
h̄re multū hūilitatis caritatis pacie. sapietie
a prudētie ac. ¶ Quāta. si ēputauit se meliore
ceteris alijs. cōtempnens eos siue despiciens.
¶ In qualib; harū spērum p̄t esse mortale v̄l
veniale. scdm q̄ rōne cōsentitur vel non.
¶ I fuit p̄sūptuofus po. ¶ De p̄sumptōe.
nendo se ad faciendū v̄l dicendū que sūt sup̄
vires suas. v̄l nō p̄tinēt ad cōdicōnem suā vel
in spūalib; v̄l etiā in tpalib;. utputa secularis
iudicando dericū. vel eos q̄ non sūt sibi sb̄ditū
vel de h̄ijs ī quibus non habet ptātem quia
peccauit mōrliter. ¶ Si posuit se ad faciendū
ea exēcia ad que non erat aptus. a vnde p̄t
venire piculum spūale vel tpale alteri. vt si me
dicis ignarus posuit se ad medicandū. Aduo
catus ignarus ad aduoctandū. Cōfessor igna
rus ad audiendas cōfessiones. a hmōi. q̄i pec
cauit mōrliter. Secus autē si cōpetenter de illa
arte erat peritus nō tamē excellens. ¶ Si p̄su
mens de sc̄itate sua vel de virtute. exposuit se
piculo p̄ccōrum. vt vadens ad loca īhōnesta
vel frequētans cōuersacōnem cū mulierib;
specialit leūib; a alia hmōi vbi de facili potest

Iabi in mortale. **D**Si nimis presumes de se non p*u*ndet de necessitatibus vel p*u*culis occurrentibus sp*u*alibus et corporalibus. expectans effectum miraculorum a deo. utque sanet eum infirmum siue medicinis vel ministret ei cibum sine labore. quia mortale est et dicitur temptare deum. Si milite si sit predicator sine studi*p*udentia vel doctor aut consul. r*u*ndendo vel consulendo improuise. **D**e ingratitudine.

In gratitudo. quod repitur in opere mortali est sicut circumstantia aggrauas ipsum. quia ubi homo semper debuit seruire deo. eum offendit. Est tamen etiam unum speciale peccatum. Inquit. scilicet recipiens beneficia a deo vel ab homine. non ea recogitat regaliter et recipensare. vel quod per eum est in mente vilipendit beneficia recepta. vel murmurat de eis vel iniuriat benefactori. Ceterum tamquam repitur mixtum cum aliquo alio genere peccati. quod est mortale et quod est veniale. **I**nterrogetur ergo singulariter si recogitauit si regratitatus est si recompsauit ac. Item si ea vilipendit si murmuravit de illis. vel si illi benefactori iniuriat est.

Ode inobedientia etiamque. **D**e inobedientia rogandum est. Si videlicet non obediuit superioribus suis spiritualibus et corporalibus. legibus canonicis vel ciuilibus rationabilibus statutis. aut statutis synodalibus aut priuatis. aut etiam ordinacionibus.

superiorū hūtū vīm p̄ceptū v̄l p̄cipiendi. ut qn̄
mandat verbo aut scripto. hoc v̄l illud serua-
ri in virtute obediētie. vel sub pena exēcātōis
v̄l alijs penis grauibz a hmōi equū poletibz
q̄ mōrliter peccauit. In alijs autē ordīmacōibz
simplicē factis tñsgrediendo est veniale nisi si
at ex cōtemptu q̄r tūc esset mōle qñtumcuqz
leuibz. **S**i nō obediuit dñicis p̄ceptis de qui-
bus. s. tractatū est vel p̄prie consciē. **S**i non
p̄buit debitā reuerentia maioribz suis vel dñis
spūalibz et tpalibz. **S**i obediuit alicui supio-
ri illictis q̄r vterq; peccauit. **D**e scismate.

Necisā cōmittit cū quīs recedit ab obediētia
scē Romane ecclie sumens sibi aliud caput vel
sequens aliū p̄p am q̄r canonice electū. nisi eēnt
duo electi quoq; quilibz h̄retur a suis sequaci-
bus p̄ papa a nesciret dare quis eoq; canoīce
esset electus. q̄r in hoc casu videtur excusari po-
puli. si non tamē sunt p̄tinaces. s. parati semp
obedire illi vel adherē quē scient scirent verū
papā. q̄r alias mōrliter peccaret. **S**i q̄s imī-
tie ordīmacōibz factis a scismaticis q̄r est exca-
tus ex de sen. ex. c. i. **D**e infidelitate.

De infidelitate iudeoq; v̄l hēticoq;
quorū qdlibz est grauissimū p̄cēm ducens ad
dampnacōem non oportz hic dicē. Inter hos
solū heretici sunt exēcati. s. et cū alijs. precipue

indeis nō debet huius nimis domestica cōuersatio
et p̄cipue ydole. Potes tū interrogare put
vidi si habuit aliqđ dubium in his que sunt
fidei ut de sacramēto altaris a hmōi. a si de hoc
habet displicentiā non curandū. Si autē volun
tarie a sponte dubitat esset mōrle. Heretic⁹
quilibz est execratus et non potest absolui circa se
dem applicam ut patz in processu. Item cre
dens. receptator vel fautor hereticorū similiter
est execratus ut ex de hētēcīs. De ambitione.
De ambicōne que procedit ex supbia a impōrt
in ordinatū appetitū honoris a multum reputur
in prelatis a dñis etiā interrogandū est ut s.
Si desiderauit aliquā dignitatē. vñ bñficiū cura
tum. rōne deliberata p̄ncipaliter ppter hono
rem vñ utilitatē tpalement peccauit mortaliter.
CSi desiderauit dignitatē vñ officiū a bñficiū
ecclasticiū vñ seculare ad qđ est indign⁹ a impē
tus. utqr ignarus vñ crimiōsus et hmōi. qr
peccauit mōrliter. maxime Si desiderauit hmōi
etiā faciendo coñ precepta. Si quesuit ho
norē de quacūq; re ita inordinate q; ibi osti
erit finem. mōrle est. In alijs casibz tū veniale
De derisione que aliqñ procedit De derisione
ex supbia etiā interrogandū ē. si viz. derisit saē
mēta a verba sacra. alia dīma vilipendē ea a
scōs viros. a platos. a p̄soas eligiosas a pntes

aut volentes deo seruire. ut sic retrahet eos.
qr mortaliter peccauit. **S**i studiose derisit ali
quē intendēs ex hoc iniuriā eius a vilificacōe;
vel nōbilem perturbationem eius vel derisit dese
duosos sensu vel corpe. ut eos facet perturbari
quia mortiliter peccauit. Secus si ex leuitate et
causa ci a si nullū ex hoc perturbavit. **D**e iudi

Iviz. sacerdota alterius q̄ du- **I**cio temerario.
bia fuit quo aio fiat. in malā partē interpretat⁹
est. **S**i deliberate iudicauit alium de peccō mor
tali. sine signis sufficientib; ad iudicandū ma
licia illius qr mortaliter peccauit. **S**i iudicauit
de reiali deliberate. remaliter peccauit. Idē etiā
si iudicauit de mortali s non deliberato animo

Ifuit curiosus cū odi. **D**e curiositate
cōe; intellectuā. vt qrendo scire q̄ fuit. s. capa
citatē suā. ut de trinitate. de pdestinacōne a si
milia. vel qrendo scire parū vtilia. a dimitten
do multū vtilia a magis necaria. ut querendo
sciam aut aliqd scire. solū ad sciendū nō autē
ad hoc. ut deū ex illo cognoscat v̄l ad alia vtili
tate. quia pccm est. a qñq; mōle et qñq; remi
alevl qrendo scire aut sciam ab illis a quibus
non debet querē. ut a demomib; v̄l p sortes qr
mortiliter peccauit. **S**i qfuit scire mala et va
na. ut cātilenas mētacōes aut similia. **S**i
fuit curiosus cū v̄sus sensu. s. vel aspiciendo

vel audiendo. vel odrādo. vel gustando. vel tā
gendo aliq̄ sine nc̄itate vel vtilitate. s̄ sola de
lectacōe sentiendi. sine tñ aliq̄ deformitate. q̄
pc̄m est a cōiter veniale. Si vero cū deformita
te p̄t esse mōle. **S**i iuit ad videndū specta
cula mūdana et officiosa ut tomeamēta. hasti
ludia seu ad videndū currē p̄ braūo et hmōi
Nā si in hmōi est piculū mortis spūalis vel cor
palis. ut qñ fūt spectacula reputatiua turpitu
dimis. vel cū in illis p̄t recipere lesionē aliquā
nobilem corporis. mōle est. et multo maius in
exēnte hmōi spectacula. vel pbente occasionē
ad ea. alias eēt veniale nisi ppter hmōi aliq̄s
ita delectaret q̄ mēs ei⁹ a dō auertetur. Ita
vīz q̄ eēt patut trāsgredi p̄cepta dei et ecclie ut
illa alpicēt aut facēt. Et hoc idem intellige de
quocūq; pecō qđ ex se est veiale q̄ p̄ hūc mo
dum p̄t effici mōle. **D**e adulacione.

Adulacōe. q̄ cōiter ē sc̄andalisatiua et offensit
in hoc q̄ qđ verb̄ vel factis suis inordiāte intē
dit placē alijs ad beniuolēciā capiendā. Et si
in malo adulatus ē criminali puta laudās ali
quē de videta facta vel de turpitudē et hmōi
q̄ mōle est. **S**i adulat vel laudat aliquē in
tēndes eū decipe et p̄cipue. nobiliter in aliquo
in spūalib; vel tpalib; ē mōle. Secus si aliqd
iustum intēndit ab eo habere vel quid paruū

recipit per modum domini. **S**i nimis laudat aliquem
ex quo ille superstit occasionem superbia vel inanis
glorie viter est veniale. potest tamen aliquem esse mor-
tale. **S**i autem laudat aliquem ad magis excita-
dum illum ad virtutes. vel ad confortandum cum in
tribulacione et temptacione fuerit. obseruat tam
debitis circumstantijs est veniale. **D**e mani gloria
De mani gloria. quod procedit ex superbia. et impor-
tat inordinatum appetitum laudis humanae. seu in
ordinata complacentia eius cui offertur. et cui fit
aliquid opis. principaliter propter laudem propria; amittitur
mentem eius a peccato incurritur. Et ergo inter-
rogandus est secundum statum hominum de diversis materiis
in quibus homines querunt sibi laudem. ut a doctore de
scia et doctrina. a scolaribus de ingenio et dispu-
tacione. et recordore de regimine. et muliere de ornatu
et pulchritudine et hominibus. **S**i opera sua in ge-
nere bona. ut ieiunia elemosine et hominibus quasi
oia ad laudem humanam fecit. mortale videtur cum ibi
constituit finem suum. Si tamen pura intentione et
iusta fecit opera bona. et audiens se inde laudari
superstit complacentiam de laude sua videtur veniale.
Si quis laudem et gloriam de ope peccati mortalium
mortalius peccauit. et hoc si secundum rationem deliberata
hoc egit. Secus si secundum motum sensualitatis. vel
etiam si de aliquo veniali gloria. **S**i ita inordi-
nante appetit laudem et gloriam de aquo ope et propter

ea cōsequendā patis est facē cōn aliq̄s p̄ce
ptorū dei. quia peccat mōlīter. **S**i gloriatus
est de fortitudine aut pulchritudine aut sami-
tate corporis. à de memoria aut intellectu p̄stāti
aut de spūalitate. aut grā spūali. vel de pntela
a sagm̄ nobilitate. à de potēcia v̄l dñio seu
p̄spēritate. de sc̄ia. de diuicijs. de eloquētia. de
artib;. de cantu. et ceteris hmōi. à gloriatus est
de visitacōne ciuiū v̄l de reuerēcia sibi facta. à
de sequela famulorū et ceteris multis hmōi.

De immodestia. Et **D**e immodestia viroū
p̄mo viroū in ornatū. que p̄cedit ut freqūter
ex mani gloriā. posset tū ex alijs caus̄ p̄cedere.
Vnde interrogandū est si nū q̄ vestitus sit hitu
religiosorū in respectū corū. v̄l in ludis vanis
et in luxurias. q̄ si hoc feciss̄ grauit eēt pumē
dus. ar. ex. de ep̄i. audi. vel mīme. **S**i ex la-
sciū et vanitate v̄sus est veste muliebri quia
grauit peccauit. **S**i ad ostentacōe; et manē
gloriā supfluū habuit ornatū. et supfluū appa-
ratū in vestib;. vi; si vestit⁹ est bisso l̄ purpura
cū ad hoc nō sit autorisat⁹. vel veste racamata
à picturata falcoib;. à radijs et hmōi. vel si cīc
vestes cōpositas apposuit nimia sollicitudinē
et si de hīs supbiuit et glātus ē. mōle est si tā
imordiatā delectacōe; habuit ex hīs ad lau-
dem et gloriā manē. q̄ non curauit transgredi

mandata dei et ecclie. **S**imiliter si dico modo usus
est vestibus diuisatis et diuersis coloribus confutis
vel trappatis. **S**i talibus vestibus et superfluis or-
natibus usus est ad inducendum mulieres ad sui
occupacionem ex tamem mitemonum. quod mortale est
et dico ex mitemonum. quod uxor potest se ornare ut
marito suo placeat. et econtra maritus ut uxori.
absque tamem peccato. et honesto modo tamen fieri debet
ille ornatus. **S**i coram mulieribus stetit aut in-
cessit. in honeste vestitus demonstrando femora
lia et alia in honesta imitacione ad libidinem. **S**i
nouam inuenit portaturam in vestibus ex lascivitate et
vanitate. **S**i radi fecerunt barbam sepius causa
lascivitatis et vanitatis. Si ad ostentacionem et ima-
nem gloriae vel superbiae habuit superfluum ornatum
et apparatum in equis. sellis. frenis. aut vestilibus
domus ut ciphi. lectis. et alijs rebus et superelle-
tilibus ornatis. aut si alios ornamentis usus est
propter honestam suitudinem et decentem sibi similiun-
dum si ad homini manem gloriae domum vel cameram
depingeret stellis vel rosis aut alijs varnis et
mudanis historiis. vel in honestis picturis et
homini. quod mortale videt. **D**e immodestia mulierum
De ornatu superfluo et in honesto etiam interrogatur
de fute mulieres. scilicet de ornatu futorum. capillature
geminorum. vestium pretiosarum et de foderaturis et
caudis earum et planellis nimis altis. et pictis

quib; ut freqūter vtūtūr mulieres ytalice et
coromis aut̄ allis capitū. a hmōi. in quib; ali
qñ est mortale et aliquā remale. **S**i v̄sa est
fucis a alīs ornatib; ad ostētacōe; a manem
gloriā sui et de hmōi supbiuit v̄l gloriata ē q̄
mōle est si tā immoderatā delectacōe; habuit
ad laudē a gloriā illam q̄ nō ciāuit trāsgredi
mandata dei a ecclie. **S**i v̄sa est fucis a alīs
ornatib; ad inducendū viros ad sui cōcupisen
tiā ex mēmōniū quia est mōle indubitatē.
Si ob lasciuā v̄l ad placendū aspectib; v̄no
rū. aut ad cōtemptū depilauit collū a supcilia
aut barbā vel frontē. q̄ mōle est nisi id facēt
ad vitandā nimia deformitatē ut nō despiciat
a suo legitio viro. **S**i adhibuit nimia dili
gentia; et studiū a r̄pus. ad ornatū se. v̄l si
fecit excessum in portatura vestiū ultra suū sta
tū vel cōdicōnem. vel nō sed in mōre p̄rie v̄l v̄sa
est vestib; nimis molib; a delicatis quia p̄cēm
ē. Et si inordinare delectatē in hmōi ita q̄ etiā
si sc̄ret hoīes ex hmōi sui ornatū scandalizari
id est trahi ad sui cōcupiscentiā nō curaret de
ruina proēmī. quia mortale est. **S**i ex lasci
uiā a vanitate mulier est v̄sa veste virili. mor
tale videtur esse. **S**i mulier se colorauit vel
aliud signetum adhibuit ad apparetēm pul
chritudiē. Si sit ppter lasciuā l ad tractendū

alios ad sui cupiditatem. quod mortale est. Si tamen aliquam turpitudinem a macula aliquam a homini ex infirmitate aliqua vel alia causa supuente delere vel occultare conaretur non esset peccatum

Si ad placendum viro suo vel ad repudiandum virum si est innupta. vel ne despiciatur ab aliis vel ex aliquo levitate usui est fuis et aliis ornamentiis supfluis. non est de se peccatum mortale. sed potius veniale nisi sit nobilis excessus in homini quod possit iudicari de occasione data tunc alioquin et non accepta. quod tam difficile est iudicare. **S**i coream durit aut corizauit a qua intentione et cum quibus. a quo loco et tempore. et si contulera eas auit a principiis turpes. et quod intentione. et coram quibus.

Si simulavit scientiam huius. **D**e hypocrisi piciunum orationem a homini cum malus esset. vel si hoc egit ad sequendam laudem humanam constitutens ibi finem quod mortale est alias veniale. non aliud vicium adiungatur. **S**i simulavit scientiam intendens per hoc aliquid facere quod sit contra honorem dei et utilitatem primi. ut videlicet ex hoc possit adipisci lezim dignus aliquam dignitatem vel officium aut beneficium vel ut ex hoc decipe possit primum spumalium vel temporalium. quod mortale est. **S**i simulavit scientiam cum esset malus. ut darentur ei elemosinae. sic secundum viro vel procuratoribus ecciarum. ut certitatis et similibus quod mortaliter peccauit. **S**i simulavit

maiorē sc̄itātē q̄ habuit. v̄l occultauit aliquē
defectū suū. Hoc ad edificacōnem proximoz
nō est p̄cēm. vel leue veniale. Si tū hoc facit
ob aliqualē vanitatē v̄l vanā gloriā. veniale
est. **C**Si laudauit seipſū de aliquo ope peccati
quā mortale est. **D**e Iactātiā.

Si laudauit seipſū de aliquo p̄cō mōrī mor
talif peccauit. **S**i de veniali. venialit. q̄ntum est
de se. **C**Si iactauit se de aliquo ope bono. s. de
virtute sc̄ia. industria. v̄l diuic̄is à potentijs
a hmōi ex supbia a mām gloria mortale ē vel
veniale sc̄dm radicem ip̄ius supbie. vel mām
glorie vñ p̄cedit. **C**Si laudauit se. cōtempniē
do alios. vt phariseus publicanū. mōrle viði
si aut̄ ex aliqualeuitate vel utilitate oſe quēda
veniale vel nullū est. **C**Si se laudauit menda
citer de malo vel bono quod non fecit vel de eo
quod nō habuit vel quod nō fuit. ppter super
biā a māne gloriā. p̄t esse mortale vel veniale

CSi vilificauit se verbis v̄lfactis plusq̄ sen
tia in seip̄o in mēte. dices aliq̄ mala de seip̄o q̄
in se nō recognoscit citer veniale ē et d̄i yromia

Si cōtendit aduersus ali **D**e cōtentione.
quē sc̄ient contra veritatem in rebus alicuius
importancie mortale ē. Secus si in rebz paruis
et inaduertent. **C**Si contendit pro veritate
et nimis inordinate citer est veniale. posset

*Venit enim aliquis
venerabilis patrem
deum. Si in te facie
venerabilem facias
venerabilem facias
Deinde quod non
dignus sum vobis
venerabilem facias
et deinceps per
deum et deum
et deum et deum
et deum et deum*

tū tanta eē īordīnatiō q̄ iōne scandalī cōse
quentis esset mortale. **D**e discordia.

Nihil est tractare aliq̄ cū aliquāb; in h̄is q̄
sunt ad dei honore & primi utilitatez. discordia
habuit & fecit eo q̄ male afficitur ad eos cū q̄
bus tractauit. vel ut eis oīdat se non minus
scire s̄ tantū quantū ip̄i. q̄ mōle est. Secū aut̄
si idcirco discordat quā viði sibi magis scdm
deum & iōnem qd̄ ip̄e int̄edit q̄ quod ali⁹. Et
tūc vel non est pccm vel leue mis̄i tñ eēt nimis
pt̄inax. **D**e pertinacia.

Si fuit n̄is pt̄inax in s̄erēt̄is suis discrepās
a om̄iū iudicō ceteroꝝ cōiter ē v̄iale. s̄ pericu
losum & induciū erroris. **S**i excusauit vel
defendit pccm om̄issum ut tanq̄ bñfactū. et si
scient. q̄ mōle ē. **D**e singularitate siue p̄

Si fecit singularita **S**up̄cōe nouitatū.
res in ouersatōne vite vel in vestib; vel in cere
monijs vel alijs admīuetiōnib; pccm est. Et si
adīuet aliquā malā oīfuetudinē. om̄ia mala
exīnde sequentia ei imputantur. **D**e secū
do peccō mōrli a spēb; & filiabus eius.

Onus inuidia que ē scdm pccm mortale. &
est tristitia de alieno bono. inquātū ē
diminutiū p̄prie excellentie. & si fit cū
osensu iōis est mōrle. mis̄i est. de aliqua re pua
Sicut puer inuidet alteri puerō. quia plures

hab; fructus et hmōi. Sed si sit sedm motum
sensualitatis et cū displicēcia rōmis est veniale
vel nullū. etiā de re nobili. Est ergo interrogan-
dus penitēs sedm statū suū de hmōi vi. **I** Si
platus alteri inuidit de maiori placōne et digni-
tate. Si officialis. de digniori et meliori officio.
Si doctor de maiori scīa vel cōcursu. Si scolaris
de acutiori ingēnio alteri. Si curialis de maiori
acceptacōne coram dño. Si mercator de maio-
ri credito. Si nobilis de maiori honore et repu-
tacōne. Si spūalis de maiori deuocōne. reputa-
cōne vel fama. Si vicinus de maiori honore vel
familia vel diuitijs. Si mulier de maiori orna-
tu vel pulchritudine. aut de marito vel filijs et
hmōi. Si artifex de artificijs. vel de maiori lu-
cro. et sic de alijs. qz totū est inuidia et peccatū
mōle. Si tū quis dolet de bonis proximi. nō ex
eo. qz ille ea habeat si de defectu suo. qz si pē eis
caret. est tū cōtentus proximū illa h̄re nō est
inuidia. Similie etiā si dolet de bono inimici. ex
hoc solū quia timet sibi ex hoc nōcumentū ve-
nire. nō ppter pertinet ad inuidiam. **I** De odio
Odīū est filia procedens ex inuidia. Vnde in-
terrogandum est. Si habuit odium ad deum
quia flagellauit cum infirmitate vel penuria
aut aliquo simili. vel quia impediuit ei⁹ mala
desideria vel ppter alij causam qz mortale est

Si habuit odium ad primum desiderans malum eius sive spuale sive tpaale vel gaadens malo illius si est malum nobile quod ipse appetit. ratione deliberata. mortale est sive malum sit in persona vel in fama vel in sua. vel aliorum. Secus autem si non sentit raco. vel si quid non multum damnosum malum appetat. **S**i doluit ex eo quod inimicorum eius non sustinet aduersa sed prospera eius semper videt. Si autem desiderauit malum alteri puta infirmitatem in bonum eius ut bonus propter hoc efficiatur vel ne aliis noceat non est odium. **I**tem interrogandum est hic et inuestigandum caute. Nam laici omnes dispergentia solent appellare odium. quod tam non est nisi modo iam dicto. **I**tem odium quod hunc cum unum reputat tantum unum pacem sed nota quod sicut in aliis sic et in illo quocies re uocando iniuriam mete de novo odium habuit ad illum cum consensu romano. sociens peccauit mortale. Et ideo interrogandum est de tpe in quo odium in eo perseveravit et quod frequenter odiuit. **I**tem non quod non oportet. sed mo non debet illi petere rem de homini odio mentali nisi illum offendisset verbis aut alijs modis ab eis. quia tunc tenetur rem petere.

De fusuracone.

De fusuracone. quod est ponere dissensionem propter malam intentionem inter amicos vel consanguineos de uno dices mala alteri. Et secundum. vel referens

studiose que possunt odiū causaē. a hīmōi qz
mōrle est. vfreqūter solet facē nūrus contra
soerū a econ̄. Si tñ dixit aliq̄ vnde orta est dis-
sensio inter amicos vel cōsāḡneos non hoc in-
tendes sed qz incaute locutus est de se non est
mōrle. sed pōt esse rōne scandali. **D**Si q̄s tan-
tū intendit malā amicitā vel cōversacō; alic⁹
cū aliquo ne alias decipiat cōgrūis modis nō
est malū. **D**e exultacōe in aduēsis p̄mī.

Si vides dāmma a mala fieri hijs quib⁹ inui-
det. vel ad quos odiū habz. letatur. deliberato
aio. de malo illorū est mōrle Secus si nō delibe-
rato aio letatur. aut de malo iūmici nō inqūtū
malū est. sed inqūtū nō poterit ei noce pōt
ē sine peccō. **D**e tristitia i p̄speris proximi.
Tristitia in p̄speris proximi. differt ab inui-
dia in hoc. quia inuidia tristatur de bono pri-
mī. a ppter hoc cogitat. a desiderat quō mala
hēat. Sed cōtingit sepe q̄ nō patitur ille dāna
que ei appetit. s̄ magis prosp̄a sibi cōtingit et
de hoc tunc amplius tristatur. et est mortale
si tamē fit cum consensu rōmis. **D**e detractō
ne etiam filia inuidie habes sup̄ in. c. de octa
uo precepto.

De tertio peccō mōrli. **I**ra nec nō speciebz. a
Ra Est appetitus vīndictae. a vi filiabz eius.
cium capitale quo d frequenter ministratur

tū odio. Vnde interrogandū est de ea ut sequitur

Si vñ ppter aliquē defectū in se vel in alterū
missum desiderauit vindicām seu pumicōem
alicui⁹ quōcunq; vel a se vel a deo. vel ab alio
solū intendēs satisfacere aio suo irato mōre ē.
a hoc qn intendit istā pumicōem absq; ordī
rōis. a etiā si nōbile malū intendat cū sensu
rōis. q; alias veniale cēt. ut ē ira p̄familias
in gubernanda familia sua nisi tñ illa fieri mō
p̄scripto. **S**i iratus otra scip̄ ppter aliquē
defectū. turbatur otra se. q; veniale ē. **S**i ira
tus cōtra dñū ppter aliqd flagellū murmurat
corde vel ore. impatiēter ferēs. q; p̄t cē mōre
veniale s̄m mod impatiētie. **D**e indigōe

Indignatus ē otra aliquē non valēs eum
videre vel audire reputās indignū. qd illi di
splicuit. cū potius debēt sibi seruire qd veniale
est oīter. Et si ppter hoc retinet sibi loquclam
a p alia signa oīdit sibi displicētiā. q; auferen
da fūt ad tollendū scādalū. p̄imoꝝ a opionē
odij. **S**i petenti veniam. a parato satisfacē
de iniuria. nō dimittit l̄ recōciliatur q; mōre ē

Iex cogitauit diūsas. **D**e tumorē mētis.
vias a modos ad vindicandū se de iniuria a
hjs impleuit mente cū cogitacōibus altricā
tūas q; scdm p̄cessum p̄t cē mōre a veniale

Iex ira clamauit coū aliquē. **D**e clamore

mordimare & confuse & furiose loquendo. veniale est
viter. Si tū exp̄ssam sibi dixerit iniuriā ppter
quā scādaliari poss̄. mortale eēt. **D**e iniuria

Si dixit alteri verba iniuriosa importāta vi-
cia vel opprobria aio iniuriā. ut vocando ali-
quē furem à pditorē v̄l alias honestā psonā
aut dīcendo hmōi mala v̄l alia de pntibz suis.
qđ mōrle est. **S**i dixit verba opprobriosa fa-
milie sue. vel discipulis vel subditis suis. causa
correpcōis. si fit debito mō et honeste est sine
pecō. alias viter est veniale. n̄ tū infamatoria
dicēt. vñ sequētur magnū scandalū. quia tūc
est mortale. **D**e blasphemia.

Si blasphemauit aliquē aio deliberato. ut p-
cutētur vel castigaret in hoc tali maledictōne
maledicto in malū eius. eēt mōrle. nisi hoc af-
fec̄aret ad emendacōem. Si aut̄ hoc nō deside-
ravit s̄m rōz. s̄ s̄m subitū motū ire. qđ tū si co-
tinget valde dolēt sic ē veniale. a viter fita pntibz
erga filios. cū ex ira subita qñz maledicūc
ip̄is quod tū corde nō vellent. **S**i maledixit
annū vel diē à horā natūritatis sue. vel mēmo
malis vñctōis. l̄ hmōi aio deliberato. mortale
viði. Si tū ex solo pmo motu ire hoc fecit ē ve-
niale. **S**i maledixit creaturis ierōnabilibz a
hoc fecit i detestacōem creatoris vel in dāmū
dñi eoꝝ ē mortale alias estet veniale a ociosū

Si blasphemauit aias defūctoz suoz pntū
vel alioz hōim viðr mōle. qz viðr intendere
nōbile damnū vel malū. a hoc idez cum fibiñpi
maledicit ex impacientia. **S**i blasphemauit
diabolū malū est qz ocofū saltē. **D**e maledi-
ctōne dei a scōz dictū est s̄ in scōo precepto.

De rixa. q fit cū hōies ex ira se īmūi. **D**e rixa-
tem peccūnt etiā interrogandū est. Nā que fit
aio nocendi vel imuriandi. ut in adultis ē mō-
tale. a in incipiente. Idē in pseqūte si fit aīmo
vidicādi. Sec̄ si fit aio defendēdi se tātum vel
ad exēcūtū ut pueri faciūt. **D**e sedicōne

Seditio est qn̄ vna pars ciuitatis insurgit cō-
tra alia. a ex pte eius qui īmūstemovit est mō-
le. a in omibz sequentibz eū. et tenētur de oibz
damnis inde secutis alteri parti. Ex pte autē
eius q resistit īmūste sedicōi mote con̄ se l̄ cō-
tra bonū cōe ciuitatis. non ē secundū se pccm
misi misceant odia a vīndicacōes. quod ut fre-
quentē accidit in hmōi. Rñdo etiā ex resistētia
sequerētur altē pti multa picula et mala cēdē-
dum cēt p partē resistētē sic. qz alias non euā-
deret multa pēca. que in offitu partium seque-
rentur. Si quis est etiā ita parcial et ita obsti-
natus aio. ul alie pcialis q appetat extiminū
alterius ptis exilium vel damnū per fas vel ne-
phas paratus etiā ī malis sequi ptem suam

ut fuit iytalia. guelfus. et gibellin⁹. nō est sine
peccato mortali et in malo statu. Similic⁹. si ex
hoc vñ alias iniuste operā dedit ad expullen-
dum aliquem vñ impediuit ne possit reuerti.

De homicidio etiā filia ire dictū est sup. in
qñto p̄cepto. **D**e quāto peccō mōrī. Accidia
et speciebus et filiabus eius.

26

Accidia est q̄ētum p̄cēm capitale et im-
portat tedium bene opandi. Vnde in-
terrogandum est de ea. Si ita accidio
fus a attediat⁹ est q̄ habuit in horrore bona
diuina a in ab hoīa cōnespūalia et opera bona
ad que tenetur ut p̄cepta dei et ecclie a hoc cū
cōsenſu rōnis quia mortale est. si tamen hab;
tales motus scđm sensualitatē cum tamen di-
splicēcia rōnis est veniale. **S**i ita tristitia
tus est de morte consagnej⁹. vel alio casu. q̄ pe-
nitet eum bñfecisse. vel p̄ponit amplius non
bñfacere vel dimittit aliquancearia ad salutē
ut audire missam et hmōi q̄ est mōrē. **S**i
ita tristat⁹ est q̄ vellet nūq̄ fuisse creatū vel
natū se in mūdo vel q̄ eēt aīal brutū. vel q̄ vell⁹
mori quōcunqz. etiam siue male siue bene. dū
modo hinc exiret talis tristitia scđm sensu rō
nis est mōrē. **S**i esset ita tristatus de casu
aduēso q̄ icurrēt i grauē iſfirmitatē p̄p̄ nīmīa
tristiciā p̄dens somnū a dimittēs cibū a hmōi

videat mortale quoniam potest se iuuare in huiusmodi. **S**i contristatur ex consideracione bonorum que habet aliqui et quibus ipse caret. vilipendens dona sibi data a deo et insumens tediū bene opandi quod est mortale secundum sub et super et repitur in personis spiritualibus. **S**i ex lapsum in peccatum ita contristatur quod incurrit tediū bene opandi et quasi dissidet inter. **S**i contristatur ex hoc quod bona propensa que facit sepe frangit. ex hoc incurrit tediū boni opandi quasi sibi videat non posse perficere accidia est et repitur in spiritualibus deo seruire incipientibus. **S**i attediatur ex frequentia temptacionum veniale est si enim ipsis resistit quod etiam incipientibus deo seruire contingit. **S**i attediatur in operibus suis ut in oratione legendo vel audiendo lectione vel missam vel predicacionem vel dicendo officium et huiusmodi. non tam dimittit de necessitate fienda quod contiter est veniale. et repitur hoc in spiritualibus.

Si in officiis suis committens defectus superstitio minima tristiciam respectu communione humane. accidia est et veniale et ex superbia procedens. **S**i de peccatis suis doluit magis respectu humane veretur cum die quam diuine offense. similitudinem accidia est ex superbia procedens. et potest esse veniale quieter. **D**e filiabus accidie quandoque est difficile cognoscere an sit mortale. nisi cum misericordia cum aliquo peccato noto a domini precepta vel ubi preceptum aliquod deparetur

Si desperauit de mia dei esti. **D**e despacioē mans deū nō posse v̄l nolle sibi indulgere vel parcē etiā remēti ad pñiam. vel non posse abstinere a pccō cum adiutorio dei mortale est. si sit cū deliberacone cōsensus. Secus si scdm ali quē pulsū tēptacōmis. **S**i desperauit se non posse euadē aliq̄s mīserias mūclanas v̄l pericula ppter q̄ decreuit se occidē aut aliqd alius malū facē. q̄ mōle est. a si aliqd hmōi opat̄ est v̄l incepit peius ē a multo ḡuius. **S**i cōtēphit d̄ma bona et spūalia ex tristitia aggrauate mente mixta cū accidia est mōle. Si autē cōtempnēt et refugēt ea p̄ que posset vitare pccm. quia tūc p̄tinet ad blasphemā in spm scm. que habz sex sp̄es. que sunt. Presumptio desperatō. Inuidencia fratne grē. Impugnatio veritatis agnīte. Obstinatio. a finalis impententia. De hīs interrogat̄ put expedire videtur quia cōiter non omittitur hmōi mīsi a multū sceleratis.

De p̄fūptione.

Refūptio dī cū q̄s nimis p̄sumit de dei mia estimās q̄ parcat sibi ad placitū suū v̄l q̄ saluet eū p̄seueratē in pccō. **D**e despacioē demē h̄ p̄. s. **D**e impugnacioē veitatis agnīte.

Impugnatio veitatis agnīte dī cum quis concidit veitati quā tamē bñ nouit a maxime circa ea que sunt fidei. **D**e obstinatione

DObstinatio sicut cū quis firmat se in pposito
peccandi. **D**e iniudicia fratne gracie.

Muidentia fraterne gracie est cōi caritatem
dei inquātū dolet de eo q̄ deus ē bonus a ex bo-
tate sua dat grām. a est cōi caritatē p̄imi.

Mpenitētia finalis sicut **D**e impenitētia.
quis p̄ponit se nūq̄ oſiteri velle v̄l penitere a
nunq̄ reuerſurū ad p̄iuam. **D**e rancore.

De rancore etiā filia accidie est inrogandū
Si viꝝ habuit indispliċetiam vel tediū corre-
ptiones. a etiā corrigētes cū remiale est nisi il-
los odiret. q̄r tūc fieret odiū a mortale.

SI ſtraxit ſe ab **D**e puſillamimtate.
hīs bonis ad que erat aptus ex timore defici-
endi. vt a ieiunijs ab ingressu religiois apla-
cōe iniūcta ab officio p̄dicacōis ab audiencia
defiſionis a hymoi quia oſiter est remiale miſi
et p̄ceptū in eo qd dimittitur. De ocoſitate

SI ſtetic ocoſius miſi boni ſpūalis vel tpaſis
opans. vnde tēpus amisi irrecupabile reia-
le eſt ut videt. miſi ex ocio addatur aliquā viciū
qd freqūter accidit. vnde etiā interrogandū
eſt qnto tpe ſtetic ocoſius. **D**e torpore ſeu pi-

SI fuit piger a tard⁹ ad bñ ope **N**gricia
tardū q̄uis tñ fecit. vt videlicet tarde venit ad
eccliam. tarde dedit eleōſinā. a ſimilia. q̄r oſiter
eſt remiale miſi cū ex illa tarditate obmiceret

aliqđ p̄ceptorū. ut quia nō subuenit pacienti
extremā necessitatē cum tenetur aut infirmo. ex
quo sequit̄ mors et h̄mōi q̄ tunc est mortale.

Si habuit distracti **D**e euagacō e mentis.
onē mentis vel si voluntarie vagat̄ in audiēdo
S̄ma cogitādo interim vana etiā inutilia. q̄ viter
est veniale nisi addat̄ aliqđ spāle p̄cēm. vel si
pmittit eas durare per totū officiū ad qđ obli
gatur ex p̄cepto. **S**i loqtur iutilia ex tedio et
audit noua l̄mutat loca hicimde v̄l distractabit
sensus vel membra. diuersiō de q̄ ē veniale v̄ter

Ne negligēcia q̄ ē remissio **D**e negligentia
voluntatis cū ea q̄ dī facē q̄ etiā p̄t dici tepi
ditas. In hoc cotidie ōes offendim⁹ s̄ ē veniale
n̄ omittatur aliqđ necāriū. **S**i fuit negligēs
cū opa mīe spūalia q̄ v̄tinētur ī hoc v̄fiz Cōfu
le castiga. dimitte. solare. fer. ora. Et nō q̄ s̄
cōsilio ḡphendit̄ doctrinā. docē ignorantē
p̄cipue v̄tilia ad salutē. **S**i fuit negligēs ad
addiscendū necāria ad salutē ut p̄cepta dei et
ecclie ḡnalia. quia in h̄mōi ignorantia non ex
cusatur. vel ad cūdum ad predicationem. vel
admissam audiendā vel similia. p̄mo mō est
mōrle. secūdo mō veniale. Utile ei ē ydeotis et
laicis valde ire ad p̄dicationem. **S**i fuit ne
gligens in audiēdo diuinū officiū vel predi
cationem ut ibidē dormiendo v̄l loquēdo. aut

alia cogitando vel curiose querendo audie. an
de predicatorie murmurando. **S**i fuit negligens
ad purandū sacramēta sibi & familie sue ut
si ex negligētia mortua est ples sine baptismo
vel hīmōi. q̄ mōrle est. **S**i infirmus mortu⁹
est sine cōfessione & cōzione vel extrema vñctō
ne & cū ex negligētia crassa hoc p̄cessit mōrle
vīd̄ vel graue vñiale. scdm q̄ ip̄e plus vel
minus indigebat. **S**i negligens fuit ad reci
piendū sacramētu⁹ cōfirmacōnis p̄ se & fami
lia sua. **S**i nō affirmatus tenuit aliū ad affir
mationē. **S**i iterato fecisset se affirmari vel
recepisset iterato ordinē semel receptū. & si sci
ent mortale ē & trahitur irregularitas in su
scipēte. **S**i fuit negligens ad correpondēm
fratnā cū ad eā tenetur vīz de occulto peccato
& mōrli. & nō sperabat emendacōm eius quia
tūc esset mōrle ip̄am obmittendo aut vñiale
ē retardādo. v̄l si obmisit de hīs que nō fūt
mortalia. **S**inon seruauit ordinē debitum in
fratna torrepōne. ut vīz nimis aspere v̄l in
tempore v̄l loco indebito quā peccatū est.

Promisit ad mi⁹ **D**e negligētia cōfessionis.
nus semel in āno cōfiteri vel ex negligētia vel
ex ignorātia. Secus si ex impotētia. s. quā nō
habuit copiā confessoris. Si etiā nō suppleuit
defectū cū potuit mortale est. Et si suā familiā

ad hoc quantum potuit non induxit. **S**i recolens
aliquid mortale commissum non habuit osticorem
et dispositu confessandi tpe suo. si fuit ostentus co-
mississe. vel si penituit eum non commisso aliquod
peccatum mortaliter. quod sibi videlicet iam potuisse omis-
tere. et si consensit in hoc mortaliter peccauit. **S**i
facies confessionem scient dimisit aliquod mortale
peccauit mortaliter et tenetur reiterare totam con-
fessionem. **S**i dixit se esse contritum de omnibus
peccatis et dispositu ad abstinentiam. et satisfaciem-
dum cum hoc non intendet. mortaliter peccauit et
tenetur reiterare confessionem. **S**i priam sibi in-
iunctam pro mortalibus ex negligencia omisit. mor-
taliter peccauit. et tenetur reiterare confessionem. si est
ipius oblitus. **S**i ad confessorem simplicem et
grossum accessit et insufficientem cum cognoscere
cum tamen habet causas difficiles quia tenetur iterum
confiteri alteri magis perito et sufficienti. Vel si
confessus est in executione maiori erroris. etiam si ipse
nesciuit et sius confessor quod non fuit absolutus a
peccatis et debet iterum confiteri quod non fuit tunc capax
absolucionis. **S**i scient confessus est ei quem
nouit executum vel suspensus vel non habitem au-
toritatē puta quia symoniacē recepit benefici-
um vel quia intrusus est per laycam pietatem
peccauit mortaliter. et tenetur reiterare confes-
sionem. **D**e negligencia cognitionis.

Si omisit coicere semel in anno. Si in pascia et
hoc post annos disrecomis. peccauit mortiter nisi
fuisse legittime impeditus. ut quod alteratus stoma
ero. vel excoicatus querens tamen absolucom vel
de licetia propria sacerdotis vel confessoris per ali
quos dies differret. In hmoi tamen casibus debet
supplere defectus quod cito poterit. **S**i omum
cauit non ieiunus. ita scilicet post mediun noctis ali
quid suspirit cibi vel potus quod mortaliter peccauit.
nisi esset grauerter infirmus. quod tunc licet. **S**i
cionem suspirit cum staret in proposito perpetra
di aliquod mortale. quod mortaliter peccauit. **S**i non
dcessus de aliquo mortali omisso vel aduertens
ex verecudia. vel inadvertens ex indiscrecone
aut indiscussione oscie vel ex ignorantia crassa
vel supima suspirit cionem. quod peccauit mortaliter
Et non quod si quis obmittat cionem tempore statu
to. conari debet confessio ut inducat illum ad supple
du defectum nisi sit oino indispositus. Item cum
reperit aliquem deditum viceis turpibus usque ad fi
ne quadragesimam cautum videtur ut non subito ad
mitiat talem ad cionem. sed plonget sibi tempus
per alias ebdomadas. **D**e alijs defectibus circa
cionem. vide j.m. pte m.e. de clericis. **I**nter
rogand est etiam hic. **S**i picipiavit cum aliquo
in crimen. propter quod crimen ille erat executus puta
executus est. quod verberauit clericum. vel etiam cum

aliq̄s clericus subicit se alicui layco verberan-
dū ad placardū ipm de iniuria illata. clericus
ille efficitur exēcatus q̄r participauit in criminie
cū verberante. ppter qd ille est exēcatus. vt ex̄
de sen. ex. Si cōcubine et est mōle. **S**i ex̄ns
in exēcātōe maiori scient participauit in dīmīs
audiendis in ecclia aut in sacramētis peipien-
dis q̄r peccauit mōlīter. **S**i etiā ex̄ns exēca-
tus maiori exēcatione scient p̄cipiuit cū alijs
fidelib; etiā ex̄ dīma. p̄cipue in hijs q̄ oīnētūr
i hoc versu. Os. orare. vale. coio. mensa. nega-
ta. a si hoc fecit ex dōtemptu vel cōñ p̄hibicōe;
superioris peccauit mōlīter alias remalit similiē
et ille cū quo p̄cipiuit si sciuit eū exēcatū q̄r
ille similit etiā efficiē exēcatus maiori exēcatione
a q̄ tñ p̄t absolue oīs qui eū p̄t audire. Exci-
piūtur etiā qñq; easus in quib; licet p̄cipare
cū exēcatis. qui oīnētūr in hoc v̄su: v̄tile. lex.
hūile. res ignorata. nōtē. declaracō; tñ istius
v̄sus a alteri⁹ paulo sup̄. vide in. & pte Sūme
De qñto pccō mortalis. Avaricia et speci-
ebus et filiabus eius.

28

Havaricia est inordinatus appetitus ba-
bendi. Et cōsistit in trib; s̄m iniuste ac
quārendo. tenaciter retinendo et inor-
dinare amando. De hijs tribus ergo a filiab;
a specieb; ei⁹ est interrogandū ut sequit⁹ a p̄mo

de primo mō/viz de iniusta acquisicōne diāū
est s̄ in. c. de. A. p̄cepto. restant tamē aliqua de
quibz nūc dicend̄ est. **C** de symomia.

De symomia q̄ versat cīr spūalia. a semp est
mōrle p̄cēm a in om̄i caū eius pecūia recepta p̄
cam restitui deb̄. non tñ ei quā cam dedit. sed
paupibus debet erogari. a hoc de necessitate
vel illi ecclie in ciuīs iniuriam data ē. **S**i dedit
pecūia vel aliquid q̄s p̄cō p̄t estimari pro
bñdo aliquo sacramento ut ē baptism̄. euā
ristia. bñdicio nuptiarum a hmōi. a fecit hoc
quasi daret p̄mū illius ciuīs signū esse p̄r
si padū fecit cū dante hmōi sacramēta. quia
symomia est a mōrle. Idē presumē qñ negatur
sacramētū si nō detur pecūia. nec excusat cō
ficiēdo. **S**ec̄ est si dat aliqd s̄m beneplacitū
suū grātis. et ut elemosinā. non coactus aut
exactus. s̄ sponte ad s̄fūndam cōficiēdinem
quā tamē si seruare nollet. non esset cogend̄
neq; sacramēta ei deneganda. **S**i em̄t vel
vēdicit aliquā capellā vel aliū locū in ecclia. q̄
symomia est. **S**i em̄t vel vēndidit sepulturā
ecclie vel sepulchrū. vbi ponat cādauer ei⁹ q̄
symomia cōmisit. **S**i em̄t vel vēndidit ius
p̄sonatus alicuius ecclie vel capelle. q̄ symomia
cōmisit. **S**i p̄sonus alicui⁹ ecclie vel capelle.
aut altaris vel alterius beneficij. pro pecūia

elegit et pretendit instituendum in ecclesia sua quia simoniam comisit. **S**i porrexit preces carnales pro indigno aliquo ordinando vel promouendo aut beneficiando quia simoniam comisit. et hoc si sciuit ipm indignum. Et si platus ratione hmoni precu vel precio eum admisit. similiter simoniam comisit. **S**i fuit mediator ad procurandu al teri aliquod spuiale beneficium. vel ordinem et hmoni pro aliquo temporali. quia simoniam omisit. **S**i conduxit aliquem ad predicandum cum pactioe pecunie vel intentione lucri symoniam comisit. Et similiter predictor qui hoc modo acceptauit. **S**i filiu aut filiaz aut aliu. misit in monasteriu pactione facta pro certa quantitate danda pro ingressu monasterij simoniam comisit. Et similiter religiosi recipientes hanc pecuniam. **D**e quibusda alijs symonijs dericoruvideju in tertia parte in c. de clericis. Et de ista materia habes ple in summa in secunda pte tri per totum.

De prodictione.

Prodidit ciuitate aliquam aut castru immixtis quia ultra mortale tenetur de omni damno inde secuto. Idem si pdidit res alterius iniuste auferentibz. aut etiam personam eius. **S**i pdidit secreta alicui*us* iniuste. quia ultra mortale tenet satisfacere de dannis inde sequentibus. Secus si secreta iniqua et coniurationes et tractatus.

cōtra ciuitatē vel omniē bonū. vel si no cumēta
psonaz iniusta manifestat. qz tūc tene facit
a face tenetur. **S**i recepit aliquād sub sigillo
ofessionis etiā nō in offessione. si reuelat illud
peccat mortaliter. nisi illud eēt quid iniquū. cui
posset obuiare manifestādo. a si de hoc perpen
dit qn̄ p̄misit peccauit mortaliter. s̄ non debet
tenere secretū. qz tūc etiā peccaret. **S**i legit
alterius brās clausas vidi mōile nisi poneret
spem i ratihabicōe mittētis l' eius cui mittitur
Si acceptauit pso. **D**e acceptōe psonaz
nā in iudicō. ut s. magis audiat vnā partē qz
alterā. vel credat vni magis qz alteri. non ser
uato ordie iuris. vel magis declinet ad vnam
partē qz ad alia rōne auaricie. qz forte sperat
lucrū aliqđ ab ea recepturū et hmōi mortale
pōt esse. sedm circūstantias sub a sup. **S**i in
distribuendis bñficijs l' officijs ecclasticis vel
spūalib; admittit indignos. a malos peccat
mortaliter. a tenetur de dannis inde securitis.
Si in faciēdis cedulis que vulgarē dicūtur
scrutinia scient admittit indignū. vel qz phib;
admitti seu excludit dignū peccat mortaliter
Si in distribuēdis honorib; vel imponendis
collectis ciuitatis scient grauat aliquem vltra
debitū. vel alleuiat peccat mortaliter a si solū ex
eius definiacōe fieri talis distribuō tenetur

gj

ad satisfactionē de dāmno. Secus aut̄ si pluēs
alij imponūt cum eo. **I** Si cū habet distribuē
elemosinas alicuius societatis vel testamēti
hmoī non fideliter distribuit. si dedisset nō in
dīgentib; ultra mōrē tenetur ad restituōe;
R Iudex accipit pecunia ab **D**e turpi lucro
aliquo ut iudicaret aut nō iudicaret. aut bñ
p eo iudicaret aut iniuste iudicāt peccat mōr
talib; et tenetur illa restituē danti. nisi ille dedis
set ut male iudicaret qz tūc tenet dare paupi
bus. Idē de teste qz pro testimonio ferendo pecu
niā vel aliqd accepit. qz ultra mortale etiā te
net restituere. **S**i fecit instrumentū in frau
de v̄furaz ut nōrū quia peccat mortalit. et mer
cedem quā accepit debz paupib; erogaē. **S**i
seruūit v̄furario in arte v̄furaria qz peccauit
mōrāt. Et si oia bona v̄furarij eēnt obligata re
stituciōi. nō possz obtinē salariū s̄ restituē cre
ditorib; v̄furarij alias autē pōt. Sz illud debet
paupib; dare de honestate nō de necitate. nisi
eēt paup. **S**i recepit pecunia p turpitudine
ut meretriz. debz illā paupib; dare non tñ de
necitate s̄ km̄ osiliū. **S**i qz facit aquā arte ē
aliqd artificiū eō v̄sus ē ad mōrē ut face taril
los et hmoī peccat mōrāt nec d; absolui n̄ di
sponat se illud dimittē. De lucro inde recepto
debet paupib; dare. non ex p̄cepto. s̄ ex osilio

*S*i diebz festiuis emitt vel vendidit negotia
do misi forte in nū dimis. vel fecit o tractus non
necessarios vel scripsit vel aliud manuale fecit p
lucro. qz ultra pccm debz illud paupibus dae
sm aliquos. qd tamē vidi de honestate magis
qz de necessitate. *S*i tpe messis vel vndemiar
emit bladū vel vimū vel fructus. ut alio tpoē
vendat carius. nō exīs talis rei ostiū nego
ciator nec ppter aliquē honestū finē misi solū
pter cupiditatē a avariciā. qz turpe lucrū ē
nec tñ tenetur in aliquo. *S*i accepit aliquid
ad eligendū aliquē ad dignitatē aliquā tpa
lem vel officiū seculare. vel si vndidit hmōi of
ficia secularia. qz turpe lucrū ē. nec tñ tenetur
ad restituōem. *D*e ludo in honesto.

*S*ilusit ad taxillos vel cartas vel ad aliū lu
dū fortune. si vicit p fraudē puta cū falsis taxil
lis. ul mendacōse. ultra mōle tenetur sic luē
tum restituē amittēti. misi foret qd parū. *S*i
vicit ab eo q alienare nō potuit vt a seruo vel
religioso aut vrore vel filio familias et hmōi
tenet ad restituōem hjs q habet curā illoz
est mortale si est quid nōbile a si ludit ex cu
piditate acquirēdi. *S*ip multā importūtate
traxitalios ad ludū qui hoc nō intendebat vel
retinuit volēte recedē. qz vlera mōle tenetur
restituere illi si tamē est quid notabile. *S*i

acquisiuit seu lucratus est hmoi in locis vbi
phibetur ludus et mandat fieri restituco. siue
legib; impialib; siue municipalib; et seruatur
qntu ad vtrumq; deb; fieri restituco illi q amisi.
Secus fileges ille sunt abrogate p coniuram con-
fuetudinem. **C**onsequenter no q si vicit p lu-
dum alijs easib; exceptis pdicatis no tenetur
restituere illi q amisi. quis posset elimosina
liter si eet paup s deb; paupib; eroga. scdm
aliquos ex consilio. sm aliquos vero ex necessitate
qd tunc tuncius est. non tunc ita oport; tales stngae
ad citam restituco; sicut in furto vaura et hmoi

No psonas qb; restitui d; qd ab eis lucras

Iste fuit psonae quib; indistincte re in ludo
stiuendu est. qcquid ab eis lucratu e in ludo
alee. aut taxilloz vel alio mo. sm Ray. s. furio
si pdigi minores. 27. amis et marie pupilli filij
familias et vrores q no hnt res parapherna-
les amministratoes rez eccliaru. et paupm similes.
Itē metecapti. surdi. muti. ceci. et q morbo
laborat ppetuo serui. religiosi. et similes. Et no
q tal pecunia no e simplicit restituenda illi q
amisi neet emedat et corrept ita ut credet
ea ad pios vhus expensur. Sz tutori. curatori
dno mosterio pri marito ecclie hec i summa fes.

Si adhibuit nimia **D**e inquietudine.
sollicitudinem circa temporalia acquirenda

a cōseruanda q̄ ppter hoc dimisit aliquā necā
tiū ad salutē ut missam a hmoī . q̄ est mōle
Si non dimisit necessaria ad salutē sed tamē
remissus ē in eis aliquātulū ppter inquietacōz
tpalū . q̄ reiale ē . **S**i nimia sollicitudinē ha
buit circa spūalia . ex puitate oſſidentie auxiliū
dei in ſe non eſt mortale . s̄ vidi multū impedi
mentū deuocōis a alioz bonoz . **S**equitur
de ſecūdo mō auaricie que oſſit in retinendo .
Ae auaricia q̄ oſſit in tenaciter retinendo
etiam infragandū eſt . Si vi; ita inhumanus
fuit q̄ nō fecit elemosinas corpales ſūme in di
gentib; cū poſſet . vel ſi nō opatus eſt ope mi
ſericordie corporalia . q̄ oſſinetur in hoc verſuvi
ſito . poto . cibo . redimo . te go . colligo . condo .
Primū eſt viſitare infirmos . Scdm potare fi
tiētes . Terciū cibare eſuriētes . Quartū redi
mē captiuos . Quintū colligē a ogregare diſplos
Sextū eſt tegē nudos . Septimū eſt condē a ſe
pelire mortuos . **S**i habes ſupfluua quo ad
naturā a quo ad decentiā ſtatus ſui a familię
ſue . nō ſubueit neccitatib; alioz marime in ex
treis . **S**i hñ ſupfluua quo ad naturā nō tñ
quo ad decentiā ſtatus nō ſubuenit patientib;
extremā neccitatē quos tu ſciuit a nouit . quia
mortale iudicat cōter . Sed hic oport; multa
oſſiderare ad bene intelligendū vñ vide de hoc

in summa. 2. pte. si. i. **S**i habes unde subuenire possit non subuenit paupib; etiam non extremas necessitates patientib; vel tardavit ipsis dare. vel eos exasperauit veniale est. **S**i pauit pauperib; nimis sumptuosa vel delicate aut etiam in imia cibaria. vel questuatisib; sine causa virgete vel male vertebibus elemosinis. quod peccatum videt potius quam meritum. **S**i laborantib; pro eo quo cumque ministerio nimis distulit dare mercedem ultra factam conventionem cum tamē posset soluere quod posset esse mortale maxime si incurret graue damnum vel scandalum. Ide si aliquod defraudauit **D**e tertio mō Auaricie qui consistit in mordi **D**e Auaricia in amando inordinate amando. dimate non. quod si quis res etiam iniuste acquisitas ita mordiante amat. ut inhereat eis quemadmodum fini. cuius signum est quod propter eas non amittendas pati es facere coni aliquod preceptorum quia mortaliiter peccat. a hoc ideo quod plus diligit creaturam quam creatorum. Si autem nullo modo vellet facere contra salutem suam propter huiusmodi temptationis quod quis tamē aliqualiē inordinate afficiatur ad ea seu amet ea. est veniale. Et ex his considerari potest quantum peccat. qui res iniuste acquisitas. ita inordinate amat ut supra. **D**e prodigalitate **D**e prodigalitate. que contraria est auaricie. etiam interrogandū est

Si vñ supflue expedit suā ſba; vel i edificijs
ſuptuofis. vel in equitaturis. vel in coniuijs m
iis deliōis. aut freqūtibz. vel in palestris et
ludis. vel in ornamētis a p̄cipue mulierz vel in
penijs. vel histrionibz. a hmōi quia peccatū ē
Et qñ est nōobilis excessus ſedm p̄ortōem ſui
status eſt mōrle alias aūt in modico eſt remia
le. Deſcendē aūt ad p̄ticularia in deſminando
qñ ſit mōrle a qñ remale. non de facili p̄ot dari
iudicū certū. vñ hoc diſitto.

De. 6. pecō mōrli. S. Gula a ſpēbz a filiabz ei⁹
Gula eſt ſextū peccm capitale a impo
rat mōrdinatu appetitu ſeu deſeacōez
cīr cibū a potū. vnde de ipa nō quīq;
modoz q̄ otiñetur in hoc verſu. Pre. propere.
laute. nimis. ardeſter ſtudioſe. **P**rimus mo
dus eſt. pre vel propere a ſi comedit uſ bibit
ante horā debitā vel confuetā ſine cauſa rōna
bili vrgēte. **S**ecund⁹. laute a ſi uſus eſt cibis
vel potibz nimis lautis a delicatis ultra odiſo
nem ſui ſtatus. Aliē enim dec̄ ſomedē infirmū
q̄ ſanū. a aliē nobile q̄ rustici. a ſic uſterius
vel ſi uſus ē cibis vel potibz multū nutritiuiſ
E calidis p̄uocatibz ad luxuriā. a ſi ex hac eā fe
cit. mortale viði. **Terci⁹.** nimis. id eſt. Si co
medit vel bibit in nimia q̄uitate ſedm indigē
tiam ſuę cōplexionis. quod enī patū eſt vñ

nimiris est alteri quinque. Plus tamen comedere in die
ieunii. quam altera die per una comeditione non est
de se malum. ¶ Quatus ardenter. Si comedit vel
bibit nimiris ardore gule. vel si nimiris audie vel
velociter aut rapaciter comedit propter gulam vel cum
nimiria placetia contentus magis satisfacie gu-
le quam necessitatibus prouidet. ¶ Quintus. Studiose. Si
adhibuit vel adhiberi fecit nimiria diligentiam
et studium circa cibaria delicata preparanda. ut
varijs saporibus et diversis modis et hinc modis. In
hinc oibus vel etiam alijs specibus gule tunc est ibi
mores. quam delicate gule queritur ut finis cum sa-
patum est quis faciat coni aliquod preceptorum ut
satisfaciatur delectacioni gule vel cum comedit usque
ad crapulam vel vomitum aduertenter. sicut fit a
pluribus in carnis priuio. vel cum vultus aliquo ci-
bo ex quo verisimiliter credit incurre magnale
sionem persone. In alijs autem casibus videretur esse reuale

De ieumio quod est contrarium gule. ¶ De ieumio
etiam interrogandum est. Si videt dimisit ieumia ecclesie
s. xl. xl. & tpm a festo et vigilias post. xxi. annu
peccat mortali non habet eum in mente excusantem
saltet esti et se habet a habet eum estimandi. Puta
cum esset satis debil vel sibi vidi esse propter quod non cre-
dit posse ieunare sine nobili corpori de trimeto
le; sed in veritate possit talis non vidi de facilis comedie
panis de mortali ex quo eat patitur obediens precepto

si credidisti posse. alias est mortale. a toties quod
ciens dimittit aliquem diem ieunare quod quilibet
dies est sub uno precepto. sed ante. pxi. annum in
ducendi sunt iuuenes ad ieunandum. Item
interrogans est de numero diez per quos dimis-
tit ieunare. a de causa. Si notabilitate antici-
pauit hora omisso sine causa legitima quod non est ie-
num. vii mortale. Hora autem congrua est circa
hora nonam. tardare autem post nonam non est vi-
cium nisi fieri ex suppliacione. Si cum ieunavit ex
statuto ecclesie vel ex voto vel ex iniunctione con-
fessoris desero omisso frustum paiss vel de plu-
ribus fructibus de uno genere in quantitate ieum
frangit. Si aliquid de cibis sumit in prava
quantitate non frangit nisi fieri in fraude. sed nu-
triendu. sed sumendo aliquid fructuum per modum
medicine. Ne vitium diruat stomachum non vi-
det malum. Potest autem pluries in die bibere et
non frangit ieum quod potus est sequela cibi non
fiat in fraude sicut dictum est. De debilibus et mul-
tum laborantibus. pregnantibus. nutrientibus. abnor-
mantibus. paupibus. a hominibus. quoniam vel quoniam exca-
tur vide in summa. c. ieum per totum. Si come-
dit carnes in quadragesimam. et alios ieunans ecclesie
in sextis feriis aut sabbato per totum annum. nisi
virginitate causa necessitatis vel infermitatis quod pec-
caruit mortaliter. Si usus est ladicinus tempore

quadragesiali sine causa infirmitatis de filio
medici peccavit mōrliē. In alijs ieunijis ecclie
seruari pōt mos p̄rie q̄ntū ad vñi lacticiniorū
qui si nō appareat tunc est abstinere. **S**i
bibit vsq; ad ebrietatē aduertēs mīmā potē
ciā vim ad mebriandū v̄l de hoc dubitans p̄
babiliē peccauit mōrliter securis si ignorauit po
tentia vim sicut noe. **S**i fuit cā mebriacōis
alterius aduertēter iducendo aliquē ad mīmū
potū vel ponendo sal in vñi a hmōi q̄ pecca
uit mōrliē. **S**i induxit aliquē ad frangendū
ieumū ecclie sine cā lēma suis p̄uasiōib; q̄
peccauit mōrliē. **T**te Si induxit pueros a iu
ueniculas ad labacitates tabnas et hmōi ut
puerat eos ad turpia. **S**i freqūtauit taber
nas sine cā rōnabili vel ciuiūa dissoluta p̄cē
mē. **S**i abstinuit nūs a cibo a potu a alijs necā
rijs vite ppter qd̄ iaurrit ifirmitatē. viter via
le ē. n̄ fiat nōbile excessus ut vñi si addat obſti
nacō coii amonicōes i hmōi defū q̄ tūc viði
mōrle iōe picali iñ seqūtis. **S**equit de filiab;
SEx mordiā gule q̄rū p̄ma est Ebetudo.
ta omestioē a potu iaurrit obſcuritatē seu grōl
ficiē intellāis. a ex hoc ineptitudē ad oſiderā
dū spūalia ad oſulendū orandū legendū. et
hmōi quod viter est veniale. **D**e inepta le
SEx mordimacōe cibi vel potū mīmīs ticia

fuit leuis a dissolutis risibus ludis a iocis. a
alijs leuitatibz corporis qd cōiter est veniale. n
addatur aliud vicium. **D**e coreis.

De coreis que fuit ut cōiter ex inordinata le
ficia a freqūter cū mōrī ecia interrogandū est.
Nam quīqz modis fuit cū pēco mortali. Prīo
mō cum fuit ex libidine. Sed o mō cum fuit a
clericis a religiosis cū mulieribz. et hoc rōne
scandali. Tercio cū fuit in ecēns vel alijs lo
cis sacrīs. qz sacrilegiū est. Quāto cū fiunt ex
mam gloria vel vana leticia tā inordinata q
ibi ostiuit finis Qāto qn tales chorisates nō
turāt de scandalo p̄ximā etiā mortali. In alijs
autē casibz cōiter est veniale. poss; tñ qnqz cē
mōrle ex aliquo accidēte. nec de facili p̄t dari
de hmōi iudicū. **D**e multiloquō.

Si cū fuerit repletus multū fuit loquar vel
dixit verba ociosa v sine necessitate vel rōnabili
vtilitate qd veniale ē cōiter. **D**e scurrilitate

PI fecit actus a gestus immōrgeatos quia si
fuit puocates ad libidinē ex mīmōniū ē mor
tale. Si autē ad dissolucōes aleūtates v
venitostates a hmōi est veniale. **D**e immūdicia.

Mūdicia p̄t intelligi cū q̄s immūde come
dit a est veniale p̄cipue si ex hoc cōturbat ali
os vel qz vmitū facit. Et si hoc facit qz nimis
comedit vel ut audi? om̄edat vel bibat p̄cēm

est. Secus si causa medicina. Vel pot intelligi
de immūdicia polluōis. que cū accidit in som
nis nō imputatur ad peccatum. Sed peccatum potest esse
causa eius. s. si p̄cessit ex crapula vel turpi cogita
tōe p̄ceccēre vel ex negligēcia. vel etiā cū post
vigiliā recolens de immūdicia ipsa. et sompno
turpi delectatur. et si ē ibi sensus rōis de hmōi
delectacōe turpi. ē mortale. alias autem male vel
nullū. s. si ex alleūia cōe natuē. **D**e polluōe.

DE immūdicia seu polluōe p̄curata nō q̄ si
quis aliqd agit hac intencōne p̄ncipaliter ut
polluōem hēat sive vigilādo sive dormiendo
mortalis peccat. etiā si faciat causa saitatis. Si
autem etiā ipsa polluōe cōtingat in vigilia a p̄ter
volūtatem ac sine p̄curacōne nō est mortale.

De a. p̄cō mortali. s. Luxuria et specieb;
et filiabus eius.

Luxuria est septimū viciū capitale. Et
q̄ sup̄ in. c. de. 6. p̄cepto satīs dictū ē
de specieb; eius in ope. ac etiā cogitacōe
et hoc in. c. de nono precepto sup̄. Ideo illis
omissis. ad que ibidem recurrentū est. Vide
dum est de quibusdā alijs p̄tinētibus ad ipaz
luxuriā et delectacōem morosā. Vnde interrogādum est de hoc ut sequitur. **S**i videlic;
osculatus est aliquem v̄l aliquā ex libidine.
et extra coniugium. quia mortaliter peccauit

29

etiam si non sequatur actus turpis. si si sequatur
actus cum homini facit unum peccatum. si tanto gravis
quanto plura de homini cocurrunt. Si si sunt diu-
nis tipis sunt diversa peccata. **S**i scripsit libram
vel misit vel portauit vel recepit libras contumelias
amatoria et provocativa ad libidinem. quod mortaliter
peccavit. hoc aduertes. **S**i cecauit vel legit
vel cum delicatione audiuit verba lasciva et tur-
pia ad provocand se vel alios ad lasciviam mor-
tale est. **S**i se sociauit alicui quem nouit eun-
tem ad peccandum vel turpiter agendum vel ad fa-
tiendum seromotas vel matinatas peccauit mor-
taliter. **S**i fuit mediatori inter aliquos ad homini
turpia. vel posuit aliquos mediatores inter se et
alios in homini peccauit mortaliter. **S**i recepit
per unum aliqd vel donum quod sunq; vel misit homini
ex amore libidinoso mortaliter peccauit.

Delectacō morosa repi. **D**e delicationē morosa
tur ut frequenter in tepidis et multū negligētibz
Nam feruidi subito cogitationes expellunt nori-
as et feruidis cogitacionibz desiderijs et opibus
acquiescunt. Vnde interrogandū ē. **S**i habuit
cogitationes immidas et carnales in quibus con-
traxit morsas. postquam rōne perpedit propter delica-
tionem ipsam. homini cogitando mortaliter peccauit
Non solū enī peccat homo. qui cogitationibus
luxuriosis rōne olenit deliberatas malū facere

sed etiā cū non curat ipas libidinosas cogita
cōes expellē postq; eas ppendit. s; in eis volun
tae immorat. peccat mōrē. **D**e filiis luxuie
Filiabz luxurie nō oport; multū interrogare
q; difficile ē intelligē. n̄ cū mīrtura alioꝝ vicioꝝ
FIuit ita mente occu. **D**e cecitate mētis.
patus cū mūdana q; nesciuit de deo cogitare
vel rebus spūalibus. **D**e precipitacōne.
FIuit p̄ceps a fubit⁹ in opib; suis sine oſilio
a examinacōe mētis debita agēs. **D**e mōſi
FIuit incav⁹ in factis suis a nō **D**eracōe
bū iudicauit cū occurrētia. **D**e incōſtancia
FIm eo q; deliberauit bonū agē mutabilis et
incōſtantis fuit ex passione. **D**e amore sui
FI nimis ſeipm dilexit. q; rendo delectacōnes
corpis cōmoditates a hmoi. **D**e odio dei.
FI habuit diſplacentiā in deū vel legē ſuā q;
phib; ſcupiſtētias ei⁹. **D**e amore vite pñtis
FIn amauit vitā iſtā pñtē ppter volupta
tes carnis quib; eſt dedit⁹. Nā ita amare vitā
pñtē. q; aliq; velit h ppetuari. ſm pe. ē mōrē
FI horrore habuit. **D**e horrore futuri ſeculi
ad vitā futuram. **D**e alijs que pñment ad
viciū luxurie circa cōiugatos vide ifca m.c. de
cōiugatis.
Sequit⁹. p̄s hu⁹ opusculi de interrogacōib;
certis ad certas pſonas ſm ſtatus diuinitates